

Indenrigsministeriets udvalg afgav den 2. december 1983 betænkning: »Ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret« (nr. 996/1983). I betænkningens kapitel XII er der udarbejdet udkast til ændring af de kommunale styrelseslove.

Lovforslaget er i alt væsentligt identisk med det lovudkast, som er indeholdt i betænkningen. De dele af lovforslaget, som ikke har sin baggrund i betænkningen, er et udslag af indenrigsministeriets løbende regelsanering og -forenkling.

3. Med baggrund i betænkningen om ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret har regeringen overvejet behovet for ændringer i lovgivningen.

Hverken udvalget eller regeringen har set det som sin opgave at foreslå en almindelig skærpelse af ansvaret for kommunalpolitikere og de kommunalpolitiske organer. Formålet er snarere at skabe øget tryk i kommunestyret ved at opstille klare regler om placering af ansvar, og dermed også for, hvorledes de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer i givet fald kan frigøre sig for et eventuelt ansvar.

I overensstemmelse med betænkningen foreslås imidlertid en vis udvidelse af ansvarsgrundlaget og sanktionsmulighederne med henblik på at kunne ramme de meget få, men grove tilfælde, hvor det opleves som stridende mod den almindelige retsbevidsthed, at der ikke kan gribes ind.

De væsentligste elementer i lovforslaget er følgende:

1) Med henblik på at præcisere indholdet af § 61, som fastslår, hvilke sanktioner tilsynsmyndigheden kan anvende over for ulovligheder i kommunestyret, foreslås denne bestemmelse omformuleret.

Med forslaget skabes udtrykkelig hjemmel for, at tilsynsmyndigheden som betingelse for at fratage erstatningssag, kan kræve, at de pågældende medlemmer indvilliger i at betale en erstatningsbod, hvis størrelse fastsættes af tilsynsmyndigheden. Under henvisning til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt kan tilsynsmyndigheden fastsætte bodens størrelse til et beløb, der er mindre end det lidte tab. Bodens skal betales til kommunen.

Med forslaget § 61 b skabes en tilsvarende hjemmel for domstolene til under en erstatningssag at nedsætte det erstatningsbeløb, som medlemmet skulle have betalt, hvis det fulde tab skulle dækkes.

Det er usikkert efter den gældende § 61, om tilsynsmyndigheden kan anvende § 61-reaktionsmidlerne (annullation, tvangsbøder og erstatningssag) over for udvalg og magistrat. Den omfattende udlægning af opgaver til kommunerne som led i kommunalreformen har medført, at langt flere sager nu finder deres endelige afgørelse i kommunalbestyrelsens udvalg. Det foreslås derfor, at beføjelserne efter § 61 også skal kunne anvendes over for økonomiudvalget og de stående udvalg samt disse udvalgs medlemmer. Det samme gælder for det sociale udvalg, også selv om det drejer sig om anliggender, som ved lovgivningen er henlagt til udvalgets selvstændige kompetence. Endelig gælder det samme for en magistrat og dens medlemmer samt for kommunale fællesskaber, jfr. § 60, og medlemmer af fællesskabets organer.

Efter § 47, stk. 3, kan tilsynsrådets afgørelser af vedkommende kommunalbestyrelse indbringes for indenrigsministeren, der kan stadfæste afgørelsen, ændre vilkårene for denne, eller træffe fornyet afgørelse. Bestemmelsen er en egentlig ankebestemmelse, som giver indenrigsministeren fuld prøvelsesret. Samtidig giver reglen kommunalbestyrelsens flertal krav på realitetsbehandling af sagen.

Det forekommer ikke rimeligt, at ankeadgangen altid tilkommer kommunalbestyrelsens flertal. Når det drejer sig om sanktioner i henhold til § 61, som rammer det enkelte medlem, forekommer det mere rimeligt, at ankeadgangen alene tillægges dette medlem, uanset om kommunalbestyrelsens flertal ønsker sagen indbragt for indenrigsministeren eller ej. Det foreslås derfor, at der i sådanne tilfælde tillægges det enkelte medlem ret til at anke tilsynsrådets afgørelse til indenrigsministeren, således at ministeren får fuld prøvelsesret.

2) Det fremgår af betænkning 996/1983, at der efter gældende ret i visse tilfælde savnes sanktionsmuligheder. Som et eksempel på et tilfælde, der ikke omfattes af nogen gældende sanktionsbestemmelse, kan nævnes den såkaldte Krik Vig-sag.

Flertallet i udvalget vedrørende ansvarsplacering i kommunestyret finder af præventive grunde ikke et sådant »hul« i sanktionssystemet for acceptabelt, i hvert fald ikke, hvis det drejer sig om grovere tilfælde. Regeringen deler udvalgsflertallets vurdering af behovet for at udfylde det omtalte »hul« i sanktionssystemet. I denne forbindelse kan nævnes, at det efter regeringens opfattelse ikke kan være afgørende, at den foreslåede straffjemmel kun må forventes bragt i anvendelse i ganske få tilfælde. Det må endvidere fremhæves, at de menige kommunalbestyrelsesmedlemmers pligter med hensyn til at føre tilsyn og kontrol med den kom-